

6

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Johanna Laisaaren ym. valtuustoaloitteesta Aino Ackten
huvilasta Suomen historian jännien naisten elävä museo**

HEL 2020-010197 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että Aino Acktén huvilasta ei ole perusteltua tehdä Suomen historian jännien naisten museota.

OmaStadi -hankkeen puitteissa toteutettava Tullisaaressa sijaitsevan Aino Acktén huvilan kunnostamisselvitys on käynnissä. Käsillä olevassa aloitteessa ehdotetaan, että huvilasta tehtäisiin Suomen historian jännien naisten museo.

Keski-Uudellamaalla museotoimintaa ohjaa ja koordinoi Keski-Uudenmaan alueellisena vastuumuseona toimiva Helsingin kaupungin museo, jonka tehtävä perustuu museolakiin. Aino Acktén huvilan ottamisessa museokäyttöön vaikuttavat sekä suojelumääräykset että museotoiminnan yleiset reunaehdot.

Parhaillaan on meneillään huvilan kuntoon liittyvät tutkimukset, joiden pohjalta arvioidaan sen rakenteiden korjattavuutta sekä korjausten laajuutta. Tämän rinnalla arvioidaan sitä, minkä tyyppistä käyttöä ja mitä toimintoja huvilaan voidaan sijoittaa. Asiaa lähestytään ensisijaisesti rakennuksen ja sitä ympäröivän puiston ehdoilla.

Huvilan tulevaa korjausta ja käyttöä ohjaa vuonna 1999 vahvistetun lainvoimaisen asemakaavan suojelumääräys sr-1 ”Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja historiallisen puistokokonaisuuden kannalta arvokas rakennus. Rakennuslain 135 §:n 1 momentin nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen, vesikaton tai sisätilojen rakennustaiteellista tai kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä.”

Yleisesti ottaen museotoiminta vaatii kokoelmien kannalta täysin hallittuja olosuhteita mm. sisäilman lämpötilan, kosteuden ja valaistuksen osalta. Niiden toteuttaminen vaatii massiivista koneellista järjestelmää konehuoneineen ja kanavineen. Vanhaan hirsirakennukseen on erittäin vaikeaa luoda ympärivuotisesti vakaita olosuhteita. Myöskin ravintolan vaatiman keittiön rakentaminen säädösten mukaisesti on raskas toimenpide rakennukselle.

Naishistorian ja sukupuolen tutkimus on 1980-luvulta lähtien laajentunut ja voimistunut. Silti Suomenkin historiasta löytyy edelleen runsaasti erityisesti taloushistorian ja hyvinvointivaltion historian muodostumisen kannalta tärkeitä naisia, joiden historiaa ja merkitystä suuri yleisö tuntee huonosti jos ollenkaan. Sen lisäksi on Aino Acktén kaltaisia merkittäviä toimijoita, joiden vaiheet tunnetaan paremmin, mutta joiden elämäntyötä silti voitaisiin perustellusti nostaa enemmän näkyville. Tällainen historia paikantuisi luontevasti esimerkiksi aloitteessa mainittuun Aino Acktén huvilaan Tullisaassa. Yleisemmälläkin tasolla voi todeta, että kiinnostavia teemoja sekä tutkimuksen että näyttelyiden aiheiksi olisi tarjolla runsaasti.

Toisaalta naishistorian voi katsoa valtavirtaistuneen myös museotyössä viimeistään 2000-luvulla yhdessä sukupuolentutkimuksen kanssa, ja on vaikea osoittaa suomalaista museota, joka ei huomioisi tätä paradigman muutosta toiminnassaan.

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums) määrittelee museon seuraavasti:

"Museo on pysyvä, taloudellista hyötyä tavoittelematon, yhteiskuntaa ja sen kehitystä palveleva laitos, joka on avoinna yleisölle ja joka tutkii, opetusta edistääkseen ja mielihyvää tuottaakseen hankkii, säilyttää, tutkii, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä aineellisia ja aineettomia todisteita ihmisestä ja hänen ympäristöstään."

Museon perustaminen ja ylläpito vaatii omistajataholta aina pitkäjänteistä sitoutumista vähintäänkin vuosikymmeniksi. Näyttelytoiminnan lisäksi museotyö edellyttää kokoelmia, kokoelmanhallintaa, asiakaspalvelua ja pedagogista toimintaa. Resursseja on tarjolla rajallisesti, ja Helsingin kaupungin museotyövoimavarat sitoutuvat kaupungin kulttuurihistoriallisista museopalveluista, kulttuurihistoriallisesta kokoelmasta sekä taidemuseotyöstä ja taidekokoelmasta huolehtimiseen ja kulttuuriympäristön vaalimiseen. Vapaaehtoisvoimin hoidettujen museoiden ongelma on usein jatkuvuuden turvaaminen ja museon sekä kokoelman ylläpito perustamisvaiheen alkunnostuksen jälkeen. Kaupungin museon tiedossa ei ole nimenomaan naishistoriaan keskittynyttä ja museon perustamisesta ja rahoittamisesta kiinnostunutta taustayhteisöä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.12.2020 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Johanna Laisaaren ja 21 muun valtuutetun allekirjoittamasta valtuustaloitteesta, jossa esitetään, että Aino Ackten huvilasta tehtäisiin Suomen

historian jännien naisten elävä museo. Valtuustoaloite on kokonaisuudessaan on liitteenä.

Aloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Minna Sarantola-Weiss, tutkimuspäällikkö, puhelin: 310 36488
minna.sarantola-weiss(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 09.09.2020 Laisaari Johanna Aino Ackten huvilasta Suomen historian jännien naisten elävä museo

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano